

Ohjauksen rooli kasvaa tulevaisuudessa – palikat järjestykseen!

Elise Virnes

22.5.2015

Teemoja

- Tutkintojärjestelmän kehittäminen ja uudet tutkintojen perusteet
- Uudet valmentavat koulutukset
- Hyvän ohjauksen kriteerit
- Opiskeluhuoltolaki
- Nivelvaihe ja Ohjaamotoiminta
- Osuvaa osaamista-toimenpidekokonaisuus

**Toisen asteen
koulutuksen ja vapaan
sivistystyön
rakenteellinen
kehittäminen:
järjestäjäverkko ja
järjestämisluvat**

**Oppisopimus-
koulutuksen ja
työssä-
oppimisen
kehittäminen**

**Ammatillisen
koulutuksen
tutkinto-
järjestelmän
kehittäminen ja
toimeenpano**

**Ammatillisen perus- ja
lisäkoulutuksen
rahoitusjärjestelmän
uudistaminen**

**Oppilas- ja
opiskelu-
huoltolain
toimeenpano**

**Ammatilliseen
peruskoulutukseen
valmentavien
koulutusten
uudistaminen**

**Laadun-hallinnan
vahvistaminen:
järjestelmien
itsearviointi**

**Opiskelija-
valintaan
liittyvät
muutokset**

**Opinto-
polku.fi**

**Näyttö-
tutkinto-
järjestelmän
kehittäminen**

Ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmän kehittäminen

Tutkintojärjestelmän tahtotila

- osaamis-
perusteisuus
- selkeys
- johdon-
mukaisuus
- työelämä-
lähtöisyys
- hahmottuminen
kokonaisuutena
- reagointikyky
- joustavuus
- valinnaisuus
- yksilölliset opinto- ja
tutkintopolut
- osaamisen
tunnistaminen ja
tunnustaminen

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Undervisnings- och kulturministeriet

Ammatillisen koulutuksen tarkoitus

- on kohottaa väestön ammatillista osaamista, kehittää työelämää ja vastata sen osaamistarpeisiin sekä edistää työllisyyttä ja yrittäjyyttä sekä tukea elinikäistä oppimista (2§)

Ammatillisen koulutuksen tavoite

Ammatillisen peruskoulutuksen tavoitteena on tukea **opiskelijoiden kehitystä hyviksi ja tasapainoisiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi** sekä antaa opiskelijoille jatko-opintojen, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja sekä tukea elinikäistä oppimista (5§)

Ammatilliset tutkinnot

- perustuvat työelämän ja sen kehittämisen tarpeisiin
- muodostuvat työelämän työ- ja toimintakokonaisuuksiin perustuvista tutkinnon osista
- ovat laajasti hyödynnettävissä useamman kuin yhden työnantajan palveluksessa ja yksilöiden näkökulmasta
- tukevat osaamisen kehittämistä läpi työuran
- mahdollistavat yksilölliset ja joustavat opintopolut

Miten osaamisperusteisuutta on vahvistettu?

- Terminologiaa yhtenäistetty ja täsmennetty **osaamisperusteisuutta** korostaen
- Ammatillinen tutkinto ja ammatilliset tutkintotyypit (perustutkinto, ammattitutkinto, erikoisammattitutkinto) määritelty osaamisperusteisesti ja **työelämälähtöisesti**
- Opintoviikkojen tilalle **osaamispisteet** ammatillisena peruskoulutuksena suoritettavissa perustutkinnoissa
- Tutkinnon perusteita pelkistetty: **keskitytään osaamiseen ja sen arviointiin**
- Yhteiset tutkinnon osat muutettu **laajoiksi kokonaisuuksiksi**, ei enää yksittäisiä oppiaineita
- Vapaasti valittavat tutkinnon osat rajattu tukemaan tutkinnon ammattitaitovaatimuksia ja osaamistavoitteita.

Tarvitaan sekä ajattelutavan että toiminnan muutosta

- Opetuskeskeisestä ajattelusta oppimiskeskeiseen ja opiskelijalähtöiseen ajatteluun
- Oppiaineista ja opetussisällöistä oppimistuloksiin eli siihen, **mitä opiskelijan pitää osata koulutuksen ja tutkinnon suorittamisen jälkeen**
- Opintoviikkoihin pohjaavasta opetuksen suunnittelusta osaamisen hankkimisen tueksi / osaamisen varmistamiseksi tarvittavaan opetukseen ja ohjaukseen
- **Opiskelijan osaaminen ja sen kehittymisen tuki keskiöön**
- Erilaiset oppimisympäristöt ja opetusteknologian mahdollisuudet käyttöön
- Liikkuvuus tavaksi hankkia osaamista ja osaamispisteitä

Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi

24 a §

- **oppimisen** arvioinnilla tarkoitetaan opiskelijan kehittymisen seuranta ja arviointia opiskelun aikana – palaute voi olla kirjallista tai suullista
- opetuksesta vastaava opettaja ja työnantajan nimeämä henkilö työssopimisessa
- opiskelijan **osaamista** arvioidaan vertaamalla sitä tutkinnon tai opetussuunnitelman perusteissa määrättyyn osaamiseen
- perustutkintoon johtavassa koulutuksessa opiskelijan ammatillista osaamista arvioidaan ammattiosaamisen näyttöjen perusteella sekä tarvittaessa muulla tavoin
- koulutuksen järjestäjällä oltava **suunnitelma** osaamisen arvioinnin toteuttamisesta ja osaamisen arviointimenetelmistä
- arvioinnista päättävät opettaja (opettajat), ammattiosaamisen näyttöjen arvioinnista päättävät ammattiosaamisen näytöistä vastaavan toimielimen nimeämät arvioijat

Osaamisen tunnustaminen

- opiskelijalla on oikeus saada aikaisemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankkimansa osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi
- osaamisen tunnustamisella voidaan saada suoritetuksi tutkinnon osia kokonaan tai osittain
- opiskelijan tulee hakea koulutuksen järjestäjältä aikaisemmin hankitun osaamisen tunnustamista ja tunnustamista
- tarvittaessa osaaminen on osoitettava

Koulutuksen järjestäjä

- **Ota osaamisperusteisuus pedagogisen toiminnan perustaksi.**
- Arvioi oman organisaatiosi tilanne ja määrittele arvioinnin perusteella muutostarpeet.
- Linjaa ja johda muutosprosessia kokonaisvaltaisesti.
- Suunnittele sekä strategisella että operatiivisella tasolla askelmerkit muutoksen toteuttamiseen.
- Vie säädösten ja määräysten mahdollistamat joustavat osaamisen hankkimistavat ja yksilölliset valinnan mahdollisuudet osaksi oppilaitosten suunnitelmia ja arkea.
- Varmista riittävä opetus, ohjaus ja tuki tavoitteena olevan osaamisen saavuttamiseksi.
- Mahdollista oppiminen erilaisissa oppimisympäristöissä.
- **Pidä kiinni osaamisen laadusta.**
- **Ennakoi alueesi ja alojesi osaamistarpeiden muutoksia ja ota muutokset huomioon opetussuunnitelmassa.**

Opettaja

- Tunnista ja rohkene myös tunnustaa aikaisemmin hankittu osaaminen.
- Keskity opiskelijalta puuttuvan osaamisen saavuttamiseen ja osaamisen laadun varmistamiseen.
- Pohdi, millaisilla opetus-, ohjaus- ja arviointiprosesseilla ja millaisissa oppimisympäristöissä opiskelija pääsee haluttuun osaamiseen ja oppimistuloksiin (oppimisen mielekkyys ja edistäminen) = muuttuva opettajuus!!
- Mahdollista yksilölliset opintopolut ja oppiminen erilaisissa oppimisympäristöissä.
- Huolehdi, että opiskelija saa tarvitsemansa opetuksen, ohjauksen ja tuen tavoitteena olevan osaamisen saavuttamiseksi.
- Tunnista kunkin opiskelijan vahvuudet ja tue niitä.
- Varmista opiskelijan osaaminen (osaamisen arviointi) = laatu!
- Seuraa ja ennakoi työelämän (erityisesti oman alasi) muutoksia ja muutu myös itse.

TUTKE / Muutosten aikataulu

- HE eduskunnalle 20.3.2014 (HE 12/2014)
- Lait vahvistettu 3.10.2014 (PkL 787/2014, AiL 788/2014)
- Keskeiset asetukset annettu 9.10.2014
 - Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta annetun asetuksen muuttamisesta (799/2014)
 - Valtioneuvoston asetus ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun asetuksen muuttamisesta (800/2014)
 - **Valtioneuvoston asetus ammatillisen perustutkinnon muodostumisesta (801/2014)**
 - **Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteesta (835/2014)**

Muutosten aikataulu

- Opetushallitus antanut uudistetut tutkinnon perusteet (52 kpl) ja muut määräykset (5 kpl) 28.10.2014 ja 4.11.2014.
- Koulutuksen järjestäjille aikaa uudistaa suunnitelmansa
- **Lait, asetukset ja Opetushallituksen määräykset voimaan 1.8.2015**
- Säädösvalmistelun rinnalla kartoitettu ammatillisen tutkintorakenteen ja tutkintojen perusteiden muutostarpeita eri osaamis- ja toimialoilla.
- Valmisteilla aikataulutettu suunnitelma ammatillisten tutkintojen kehittämiseksi (**kokonaisvaltainen tarkastelu**: kaikki tutkintotyypit + lähialat)

Tutkinnon perusteet

PkL 13 § , AiL 13 §

Ammatillisen perustutkinnon perusteissa määrätään

1. **tutkintonimikkeet**
2. tutkinnon muodostuminen pakollisista ja valinnaisista tutkinnon osista sekä tutkinnon osien ja yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden laajuus osaamispisteinä
3. tutkinnon osien ammattitaitovaatimukset tai osaamistavoitteet sekä osaamisen arviointi.

Näyttötutkinnon perusteissa määrätään

1. ammatti- ja erikoisammattitutkintojen osaamisalat
2. **tutkintonimikkeet**
3. tutkinnon muodostuminen pakollisista ja valinnaisista tutkinnon osista
4. tutkinnon osien ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arviointi.

Tutkintojen muodostuminen (2)

PkL 12 b § ja AiL 12 c §

- **Näyttötutkinnot** (perustutkinto, ammattitutkinto, erikoisammattitutkinto) **sisältävät vain ammatillisia tutkinnon osia.**
- Ammatillisiin tutkintoon tai siihen sisältyvään osaamisalaan sisältyy **vähintään yksi pakollinen ammatillinen tutkinnon osa** ja **vähintään yksi valinnainen ammatillinen tutkinnon osa.**

Osaamispisteet

PkL 12 ja 12 a §

- **Ammatillisen perustutkinnon laajuus 180 osaamispistettä (osp)**, jos ammattialaa koskeva sääntely sitä edellyttää, voi poikkeustapauksessa olla yli 180 osaamispistettä.
- **Tutkinnon osien osaamispisteet** määräytyvät sen mukaan, mikä on niihin sisältyvän **osaamisen kattavuus, vaikeusaste ja merkittävyys** suhteessa koko tutkinnon ammattitaitovaatimukseen ja osaamistavoitteisiin.
- Vuoden aikana keskimäärin saavutettu osaaminen vastaa 60:tä osaamispistettä.

Tutkintojen muodostuminen (1)

PkL 12 b § ja uusi valtioneuvoston asetus
ammattillisen perustutkinnon muodostumisesta
801/2014

Ammatillisena peruskoulutuksena suoritettava ammatillinen perustutkinto sisältää

- 1. ammatillisia tutkinnon osia** (135 osaamispistettä, joista 15 osaamispistettä voi olla vapaasti valittavia tutkinnon osia)
- 2. yhteisiä tutkinnon osia** (35 osaamispistettä)
- 3. vapaasti valittavia tutkinnon osia** (10 osaamispistettä).

Tutkinnon yksilöllinen laajentaminen mahdollista

Yhteiset tutkinnon osat (35 osp)

1. Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen (11 osp)

- äidinkieli
- toinen kotimainen kieli
- vieraat kielet

Kaikki osa-
alueet pakollisia

2. Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen (9 osp)

- matematiikka
- fysiikka ja kemia
- tieto- ja viestintätekniikka sekä sen hyödyntäminen

Kaikki osa-
alueet pakollisia

3. Yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittava osaaminen (8 osp)

- yhteiskuntataidot
- työelämätaidot
- yrittäjäyys ja yritystoiminta
- työkyvyn ylläpitäminen, liikunta ja terveystieto

Kaikki osa-
alueet pakollisia

4. Sosiaalinen ja kulttuurinen osaaminen (7 osp)

- kulttuurien tuntemus - psykologia
- taide ja kulttuuri - ympäristöosaaminen
- etiikka
- jokin kohtien 1 - 3 osa-alueista

Osaaminen voi olla
yhdeltä tai useammalta
osa-alueelta

Vapaasti valittavat tutkinnon osat (10 osp) uusi valtioneuvoston asetus 5 §

- Vapaasti valittavien **tutkinnon osien tulee tukea tutkinnon ammattitaitovaatimuksia ja osaamistavoitteita.**

- Ne voivat olla
 1. ammatillisia tutkinnon osia (**yksilöllinen laajentaminen**)
 2. paikallisiin ammattitaitovaatimukseen perustuvia tutkinnon osia (**yksilöllinen laajentaminen**)
 3. yhteisiä tutkinnon osia tai lukio-opintoja
 4. jatko-opintovalmiuksia tai ammatillista kehittymistä tukevia opintoja
 5. työkokemuksen kautta hankittuun osaamiseen perustuvia yksilöllisiä tutkinnon osia.

Voimaantulo 1.8.2015

- **Perustutkinnon suorittajat:** Ennen lain voimaantuloa tutkinnon suorittamisen aloittaneet opiskelijat **siirtyvät suorittamaan tutkintoaan tämän lain ja sen nojalla annettavien säännösten ja määräysten mukaan.**
- Opetushallitus voi määrätä siirtymiseen liittyvistä osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen periaatteista ja menettelyistä.
- **Ammatti- tai erikoisammattitutkinnon suorittajat:** Tutkinnon perusteiden muuttamisen jälkeen **kahden vuoden ajan oikeus suorittaa tutkinto loppuun niiden tutkinnon perusteiden mukaisesti, jotka olivat voimassa hänen aloittaessaan** tutkinnon suorittamisen.
- Opetushallituksen tulee muuttaa ammatti- ja erikoisammattitutkintojen perusteet tämän lain mukaisiksi 1.8.2018 mennessä.

Jatkossa kaksi valmentavaa koulutusta

Laki 246/2015 ja asetus 329/2015

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava koulutus (VALMA) 60 osp

- ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaava ja valmistava koulutus
- vammaisille opiskelijoille järjestettävä valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus (1)
- maahanmuuttajille järjestettävä ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus
- kotitalousopetus
- oppisopimuskoulutuksen ennakkopaketti

Työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus (TELMA) 60 osp

- vammaisille opiskelijoille järjestettävä valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus (2)

Keskeiset muutettavat säädökset

Koulutusta koskeva sääntely

- Laki ammatillisesta koulutuksesta (630/1998)
- Asetus ammatillisesta koulutuksesta (811/1998)

Koulutuksen rahoitusta koskeva sääntely

- Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta (1705/2009)
- Valtioneuvoston asetus opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta (1766/2009)

Oikeus saada opinto-ohjausta 29 § ja opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma 29a §

- Opiskelijan oikeus saada **opinto-ohjausta** nostettu lakitasolle; ” opetusta ja ohjausta, joka mahdollistaa tutkinnon tai opetussuunnitelman perusteiden mukaisten ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamisen”.
- Ohjaus voi olla henkilökohtaista ja muuta tarpeellista opinto-ohjausta
- Ohjauksella tarkoitetaan opetukseen ja työssäoppimisessa tarvittavaa ohjausta, joka on jokaisen opetustyöhön osallistuvan vastuulla (HE 12/2014)
- **HOPSit** myös lakitasolle; Koulutuksen järjestäjän tulee laatia yhdessä opiskelijan kanssa opiskelijan yksilöllisiin tavoitteisiin ja valintoihin perustuva HOPS, jota päivitetään opiskelun aikana.
- Joustavat ja yksilölliset opintopolut edellyttävät HOPSien laatimista jokaiselle opiskelijalle.

Hyvän ohjauksen kriteerit

- Työkalu ohjauksen korkean laadun tukemiseen sekä laadulliseen kehittämiseen
- Varmistaa eri puolilla Suomea tarjolla olevien ohjauspalvelujen tasapuolisuus, laatu ja saatavuus
- Julkaisussa on määritelty läpi perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen yhteiset hyvää ohjausta määrittävät teemat sekä laadittu erilliset kriteerit kutakin varten
- Yhteisillä teemoilla korostetaan ohjauksen jatkumon merkitystä oppilaalle ja opiskelijalle

Kriteerien käyttö

- Suositeltavaa on, että hyvän ohjauksen kriteeristö sovitetaan sellaisenaan tai muokattuna osaksi paikallista tai koulutuksen järjestäjäkohtaista laatu- ja arviointijärjestelmää
- Kriteerit tukevat opetuksen ja koulutuksen järjestäjän jo olemassa olevaa kehittämistyötä ja varmistavat ohjauksen näkökulmien huomioimisen
- Omaa toimintaa voidaan tarkastella suhteessa hyvän ohjauksen kriteereissä esitettyihin yhteisiin teemoihin sekä yksityiskohtaisempiin kriteereihin

Riittävä ja monipuolinen ohjaus

Aktiivisuuden, osallisuuden ja vastuullisuuden tukeminen

Ohjaus on yhteistä työtä

Osaava ja ammattitaitoinen henkilöstö

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen

Ohjaus-suunnitelma

Koulutuksen nivelvaiheet

Ohjaus koulutukseen ja uravalintoihin liittyvien päätösten tukena

Työelämätaidot ja työelämään tutustuminen

Vuorovaikutteinen yhteistyö ohjauksen tukena

Ohjauspalveluista tiedottaminen

Hyvän ohjauksen kriteerit osana paikallista laatujärjestelmää

Perusopetus	Lukiokoulutus	Ammatillinen koulutus
Aktiivisuuden, osallisuuden ja vastuullisuuden tukeminen		
<p>Ohjaus on toteutettu tavalla, joka vahvistaa oppilaiden aktiivisuutta, osallisuutta ja vastuullisuutta omaan elämäänsä ja oppimiseensa liittyvissä prosesseissa ja päätöksenteossa.</p> <p>Ohjaus vahvistaa oppilaan osallisuutta kouluyhteisössä sekä kasvattaa yhteiskunnan ja työelämän jäsenyyteen.</p>	<p>Ohjaus on toteutettu tavalla, joka vahvistaa opiskelijoiden aktiivisuutta, osallisuutta ja vastuullisuutta omaan elämäänsä ja oppimiseensa liittyvissä prosesseissa ja päätöksenteossa.</p> <p>Ohjaus vahvistaa opiskelijan osallisuutta opiskelija- ja oppilaitosyhteisössä sekä kasvattaa yhteiskunnan ja työelämän jäsenyyteen.</p>	<p>Ohjaus on toteutettu tavalla, joka vahvistaa opiskelijoiden aktiivisuutta, osallisuutta ja vastuullisuutta omaan elämäänsä ja oppimiseensa liittyvissä prosesseissa ja päätöksenteossa.</p> <p>Ohjaus vahvistaa opiskelijan osallisuutta opiskelija- ja oppilaitosyhteisössä sekä kasvattaa yhteiskunnan ja työelämän jäsenyyteen.</p>

Elinikäisen ohjauksen kehittämisen strategiset tavoitteet

1. Ohjauspalveluita on tasapuolisesti saatavissa ja ne vastaavat asiakkaan tarpeita.
2. Yksilölliset uranhallintataidot vahvistuvat.
3. Ohjaustyötä tekevillä on tehtävien edellyttämä osaaminen.
4. Ohjauksen laatujärjestelmiä kehitetään.
5. Ohjaus toimii koordinoituna kokonaisuutena.

Lähde: Elinikäisen ohjauksen kehittämisen strategiset tavoitteet. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2011:15

Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuskertomus 5/2015: Yhteistyö opintojen ohjauksessa ja uraohjauksessa.

www.vtv.fi/files/4701/05_2015_Yhteistyö_opintojen_ohjauksessa_ja_uraohjauksessa.pdf

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013)

- Edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia sekä osallisuutta ja ehkäistä ongelmien syntymistä
- Edistää oppilaitosyhteisön ja opiskelu-ympäristön hyvinvointia, terveellisyyttä ja turvallisuutta, esteettömyyttä, yhteisöllistä toimintaa sekä kodin ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä
- Turvata varhainen tuki sitä tarvitseville
- Siirtää painopistettä nykyistä enemmän yhteisölliseen työhön nykyisestä yksilökeskeisestä työstä ja
- Ennaltaehkäisevään työhön nykyisen korjaavan työn sijaan
- Psykologi- ja kuraattoripalvelut toisen asteen opiskelijoille

Opiskeluhoolto muodostaa kokonaisuuden

- Opiskeluhoollolla tarkoitetaan
 - hyvän oppimisen, hyvän fyysisen ja psyykkisen terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä
 - niiden **edellytyksiä lisäävää** toimintaa oppilaitosyhteisössä
- Opiskeluhoolto toteutetaan
 - ensisijaisesti **ehkäisevänä** koko oppilaitosyhteisöä tukevana **yhteisöllisenä** opiskeluhoollona
 - lisäksi **yksilökohtaisena** opiskeluhoollona, siten kuin laissa säädetään

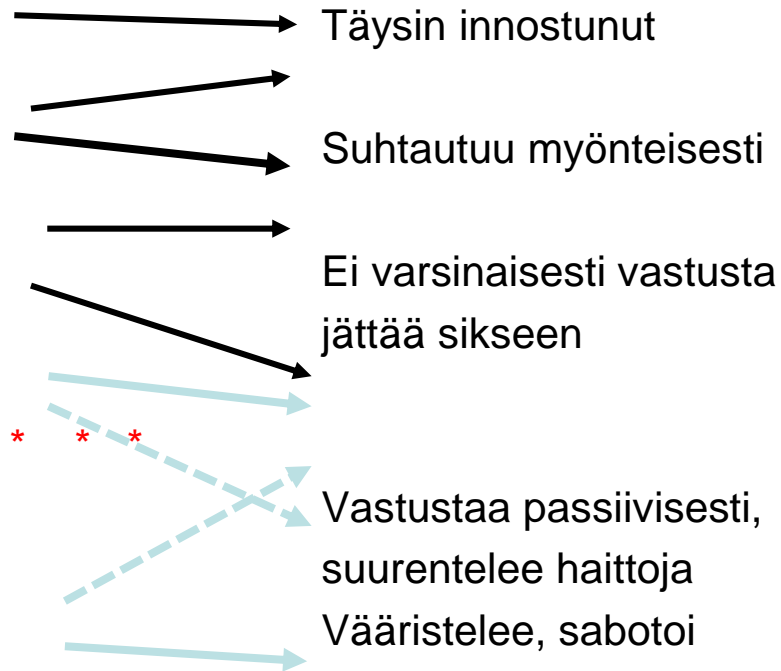
Osallisuuden lisääminen

- Suomalaiset lapset ja nuoret kokevat vaikutusmahdollisuutensa kouluissa ja oppilaitoksissa vähäisiksi.
- -> ns. koulurauhapaketin tavoitteena on tukea oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä, ja sitä kautta vähentää myös häiriökäyttäytymistä
 - Opetuksen järjestäjän tulee edistää kaikkien oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuutta mm. järjestämällä mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja esimerkiksi kiusaamista ehkäisevän suunnitelman sekä koulun tai oppilaitoksen järjestyssäännön valmisteluun
 - Jokaisessa koulussa ja oppilaitoksissa (myös peruskouluissa) tulee olla oppilas-/opiskelijakunta, jota tulee kuulla ennen opiskelijoiden asemaan vaikuttavien päätösten tekemistä
 - Toiminta tulee suunnitella sekä juurruttaa osaksi koulun yhteisöllistä toimintakulttuuria

Osallisuus → sitoutuminen

Itse keksitty ja kehitelty
Osallistunut merkittävästi
Osallistunut, vaikuttanut
Annettu tilaisuus sanoa, mutta
ei silloin osannut
Päätetty kuulematta

Päätetty vastoin tahtoa,
selittämättä
Päätetty loukaten

Ammatillisen koulutuksen läpäisyn tehostamisohjelmasta

- **Koulutuksenjärjestäjä- ja tutkintokohtaiset erot opintojen läpäisyssä**
 - Benchmarking, levittäminen ja vakiinnuttaminen etenkin ns. ongelma-aloilla; ”hyvät antaa hyvän kiertää”
 - Johdon merkitys ja arvomaailma
- **Joutokäyntiä ja liian suuria vaatimuksia**
 - Opintojen tehokkaampi organisointi
 - Opintojen tiivistäminen ja lisääajan antaminen
 - Tutkintojen ajallinen porrastaminen?
 - Somepedagogiikka oppilaitostason ratkaisuna
- **Läpäisy on opettajan varassa**
 - Uuden opettajuuden vaatimus
- **Yhteisöön kiinnittyminen ja siitä eroaminen**
 - Viihtyvyys ja kelpaamisen kokemus

Ammatillisen koulutuksen läpäisyntehostamisohjelmasta

- Ammatillinen koulutus tulisi nähdä vain välivaiheena koulutus- ja työllistymispolulla
 - Perusopetuksen loppuvaiheen, ammatinvalinnanohjauksen ja yhteishakujärjestelmän heijastusvaikutukset
 - Perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaihe
 - Tulovirran säätelyn/ohjauksen lisäksi huolivaiheen ja ”hyvän keskeyttämisen” ohjauspalvelut
 - ”Välivaiheajattelu”: vastuun jakaminen, eroon ongelmien siirtämisestä, läpäisyn tehostamista vai ehostamista?
- Suunnittelun ja murroksen vaihe on vaan käytävä läpi
 - Hyvien käytäntöjen vakiinnuttaminen työllistää oppilaitoksia (suunnittelu, valmistelu, perehdyttäminen, koulutus yms.)
 - Investointi tulevaisuuteen
 - Hyvien käytäntöjen tuomat säästöt?

Kestävää kasvua ja työtä 2014 - 2020

Suomen rakennerahasto-ohjelman toimintalinjat

- TL 1 Pk-yritystoiminnan kilpailukyky (EAKR),
- TL 2 Uusimman tiedon ja osaamisen tuottaminen ja hyödyntäminen (EAKR)
- TL 3 Työllisyys ja työvoiman liikkuvuus (ESR)
- TL 4 Koulutus, ammattitaito ja elinikäinen oppiminen (ESR)
- TL 5 Sosiaalinen osallisuus ja köyhyden torjunta (ESR)

Nuorten palveluiden kehittämiskokonaisuus ESR-ohjelmakaudella 2014-2020

ESR-Nuorisotakuu
TEM, toimintalinja 3:

Ohjaamo-toiminnan ja nettiohjauksen kehittäminen

- rahoittava viranomaisen **Keski-Suomen ELY-keskus**
- Ohjaamo-palvelumallin kehittäminen, pilotoiminen ja levittäminen valtakunnallisesti koordinoivan hankkeen ja eri puolilla Suomea toteutettavien Ohjaamo-pilottien kautta
- Ohjaamo-pilottien tukena toimii K-S ELYn toteuttama Kohtaamo-koordinaatiohanke
- Kohtaamon tehtäviin kuuluu myös valtakunnallisen nettiohjauksen kehittäminen

• Alueelliset Ohjaamot

- Ohjaamo-toimintaa voidaan rahoittaa myös alueellisin rakennerahastovaroin
- myös alueellisin varoin tai kansallisesti rahoitetut Ohjaamot linkitetään mukaan valtakunnalliseen kehittämisverkostoon

→ yhteistyö **Kotona Suomessa** (TEM, TL3) -
maahanmuuttajien alkuvaiheen palvelukokonaisuuden
kanssa (kehittämistyön koordinaatio ja hankkeiden tuki
Uudenmaan ELY-keskus)

ESR-Nuorisotakuu

OKM, toimintalinja 4:

Osuva ohjaus

(Ohjaamo ja Opintopolku.fi)

- rahoittava viranomaisen **Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus**
- kehittää haettavilla hankkeilla Ohjaamoiden ja yhteistyöverkostojen henkilöstön ohjausosaamista sekä Opintopolku.fi- kokonaisuutta käyttävien ohjauksen ammattilaisten ohjausosaamista

ESR-Nuorisotakuu

STM, toimintalinja 5:

Nuorten hyvinvoinnin ja aktiivisen osallisuuden tuki

- rahoittava viranomaisen **sosiaali- ja terveysministeriö**
- kehittää ja uudistaa valtakunnallisesti sosiaali- ja terveystalvija ja tukitoimia nuorille
- erityisesti kehitetään nuorten sosiaalityötä ja sosiaalista kuntoutusta sekä mielenterveys- ja päihdepalveluja
- valtakunnallisen Sosiaalinen osallisuus ja köyhyyden torjunta -teeman koordinaatiohankkeet (THL ja TTL) tukevat hankkeita ja koordinoivat myös yhteistyötä Kohtaamo-hankkeen kanssa

Ohjaamo nuoren tukena

- Monialainen matalan kynnyksen palvelu → *Ei hierarkiaa ja perustuen sektorirajat ylittävään verkostoyhteistyöhön*
 - toiminnan keskiössä Ohjaamoon tuleva nuori
 - kokonaisvaltainen ote
- Tuki erityisesti nivelvaiheissa oleville nuorille
 - koulutukseen ja työelämään kiinnittymisen edistäminen
 - ohjausta ja tukea vaiheittain nuorten yksilölliset tilanteet huomioiden
 - *yhteinen suunnitelma sovittujen tavoitteiden saavuttamiseksi!*
- Ohjaamon ydintoimintoina henkilökohtainen ohjaus ja neuvonta, tuki elämänhallintaan, urasuunnitteluun, kouluttautumiseen ja työllistymiseen
- Valtakunnallinen nettiohjaus täydentää monikanavaisten palveluiden valikoimaa

Osuvaa osaamista 2

25.5.2015

Sujuvat siirtymät, suunniteltu rahoitus 15,6M€

- Luodaan, pilotoidaan ja mallinnetaan **valtakunnallisesti yhteneviä, koulutuksen järjestäjien yhteistyöhön perustuvia siirtymävaiheen palveluita ja toimintamalleja.**
- Palvelut ja toimintamallit vakiinnutetaan osaksi koulutusjärjestelmää ja koulutuksen järjestäjien toimintaa.
- **Keskeiset toimintamallit**
 1. opintonsa keskeyttäneiden välittömän eteenpäin poluttamisen yhtenäiset toimintatavat
 2. aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen toimintamallien uudistaminen osana joustavia ja yksilöllisiä opinto- ja tutkintopolkuja
 3. koulutuksen henkilökohtaistamisen mallit
 4. työllistymistä ja jatko-opintoihin sijoittumista tukevien toimintamallien ja palvelujen juurruttaminen osaksi oppilaitosten toimintaa.
- Valtakunnallisen kehittämistyön pohjaksi ja tueksi **kootaan sekä olemassa olevat toimintatavat ja -mallit että alueellisissa hankkeissa kehitettävät mallit ja** arvioidaan niiden valtakunnallinen hyödynnettävyys.

Osuvaa osaamista 5

Osuva ohjaus, suunniteltu rahoitus 3,675m€

- vahvistetaan ensisijaisesti Ohjaamon ja Opintopolku.fi:n palvelukykyä kehittämällä monialaista tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluosaamista ja toimintatapoja
- toiminta kytkeytyy ESR-nuorisotakuu -toimenpidekokonaisuuteen
- koulutusten kehittämistä ja koulutusta :moniammatillinen yhteistyö, räätälöityä koulutusta kohderyhmän mukaan
- kohderyhmä Ohjaamoissa työskentelevät ja Opintopolku.fi-verkkopalvelua hyödyntävät opinto-ohjaajat, uraneuvojat ja muut ohjaus- ja koulutuspalveluiden asiantuntijat, palveluhenkilöstö

ESR-nuorisotakuu 1

- **Lukioiden työelämäyhteistyö OKM, suunniteltu rahoitus 5,110m€**
 - Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma 2011 - 2016
 - Kaikilla koulutusasteilla vahvistetaan kansalaisen, työntekijän ja yrittäjän oikeuksia ja velvollisuuksia koskevaa työelämä- ja yrittäjyyskasvatusta.
 - Perusopetuksen ja lukion uudistettavissa opetussuunnitelmien perusteissa määritellään työelämätaidoille valtakunnallisesti yhdenmukaiset tavoitteet, joita voidaan soveltaa paikallisten olosuhteiden mukaisesti. Seuraavalla Euroopan rakennerahastokaudella kehitetään lukioon soveltuvia työelämän ja lukion yhteistyön malleja.

ESR-nuorisotakuu 1

- Kehitetään lukioiden työelämäyhteistyötä yhdessä ammatillisten oppilaitosten ja korkeakoulujen kanssa.
- Kootaan yhteen olemassa olevat mallit, alueellisten hankkeiden verkottaminen.
- Luodaan uusia malleja ja pilotoidaan niitä.
- Kokemusten perusteella luodaan valtakunnalliset periaatteet lukioiden työelämäyhteistyölle. Kokemuksia voidaan hyödyntää valtakunnallisesti lukion opetussuunnitelmatyössä.

ESR nuorisotakuu 3

•Nuorten oppisopimuskoulutuksen toteutumisedellytysten vahvistaminen OKM, suunniteltu rahoitus 3,132m€

- Vahvistetaan nuorten oppisopimusten toteutusedellytyksiä yritysten ja oppilaitosten yhteistoiminnalla ja toimijoiden valmentamisella ja tiedotuksella
- yhteistoiminnassa mukana peruskoulut, te-toimistot, työpajat, sosiaalitoimi ja opiskelijat

•Ohjaamo ja valtakunnallinen sähköinen uraohjauspalvelu TEM

•Nuorten työelämä- ja työhyvinvointivalmiuksien kehittäminen STM

Nuorisotakuu/koulutustakuu;
yhdenvertaiset mahdollisuudet
koulutukseen, kaikille nuorille
jatko-opiskelupaikka
perusopetuksen jälkeen, riittävät
ohjauksen resurssit, nivelvaiheen
ohjaus, työelämäkytkennät
kuntoon, läpäisyn tehostaminen,
toisen asteen koulutuksen jälkeen
oltava mahdollisuus jatko-
opintoihin, siirtyminen
työelämään sujuvaksi

Läpäisy:opettajan
suuri merkitys,
koko oppilaitoksen
työ- ja
opiskeluilmapiiri,

**Ammatillisen
koulutuksen tutkinto-
järjestelmän
kehittäminen ja
toimeenpano;
suunniteltava läpäisyä
tehostavaksi, ohjaus,
yksilölliset opintopolut,
joustavat siirtymät
(ESR)**

Ohjaamot
(TEM;OKM; STM;
**ESR-kohtaamo,
kuntakokeilun
nuorisotakuuhank
keet, jo olemassa
olevat mallit**

Oppilas- ja opiskelu-
huoltolaki;
yhteisöllisyys =
oppimisympäristö,
ennalta ehkäisevät
toimet = mm.
tykypassi

**Ammatilliseen
peruskoulutukseen
valmentavien koulutusten
uudistaminen;
yksilölliset opintopolut,
ohjaus, joustavat
siirtymät;
nivelvaiheen ohjaus**

**(Opinto-)ohjaus,
hyvän ohjauksen
kriteerit, uusi
opettajuus**

Nuorisolain
uudistus, etsivä
nuorisotyö,
työpajat,
hankitun
osaamisen
dokumentointi

Opiskelija-
valintaan
liittyvät
muutokset;
ohjaus eri
siirtymissä

Oppisopim-
us-
koulutukse
n ja työssä-
oppimisen
kehittämine
n